

תוכן עניינים

1	חלק א': כללי
1	שער א': יסודות מוסד האמונות - כללי
1	פרק א': מבוא
3	פרק ב': ההלכה הפסוקה
7	שער ב': חובת תום-הלב
7	פרק א': תום-הלב וחובת ההגינות
11	פרק ב': תום-לב סובייקטיבי - תום-לב אובייקטיבי
13	פרק ג': נגזרותיו של עיקרון תום-הלב
15	פרק ד': הפרת חובת תום-הלב כעילת תביעה עצמאית
17	פרק ה': סיכום
19	פרק ו': תמצית הלכות תום-לב בענייני משפחה
1	1. האב נהג בחוסר תום-לב בהליך וחוסר נקיון כפיים בתביעה שלו. האב נמנע מלהציג את מלוא התמונה העובדתית בנוגע למצבו הכלכלי, אף הפר את החלטות בית-המשפט בעניין צירוף תלושי שכר חרף הזדמנויות שניתנו לו
19	2. בקשה לחיוב המשיבה בהפקדת עירבון - בית-המשפט נדרש להביא בחשבון את מאפייני ההליך המיוחדים מורכבותו, מיהות הצדדים, שיהיו בפתיחת ההליך ומידת תום-הלב בנקיטתו
19	3. זכות התובעים לקבל חזרה את ההלוואה שנתנו ממיטב כספם, עליה מבוססת "זעקת ההגינות" המפורטת בתביעה, קיימת, אולם לא ביחס לנתבעת
21	4. היעדר חוסר תום-לב או גרירת הליכים שלא לצורך - אין כל אינדיקציה להתנהלות בלתי-סבירה מצד היועמ"ש, לא בדרישת מסמכים שאינם רלוונטיים ולא בגרירת הליך מיותרת
22	5. תובענה למזונות קטינים - התובעת פעלה בחוסר תום-לב וטענה כי היא נעדרת הכנסות
23	6. התובע לא רשם את זכויותיו הנטענות ודיווח באיחור לרשויות על העסקה ללא תמורה שקיבל מהמנוח, תוך שכל זאת נעשה בחוסר תום-לב ובזיוף
24	7. התנגדות הנתבעת להשכיר את הדירה בנימוק שהדירה מפוצלת באופן בלתי-חוקי, נגועה בחוסר תום-לב
25	8. כתב התביעה מפר את חובת תום-הלב כאשר התובע מנצל באופן ציני את מותה של המנוחה, כקרדוס לחפור בו ולהביא לשינוי זכויות הנתבע, בניגוד להוראות צוואתה המפורשת של המנוחה
26	

9.	המשיב מתנער מהחוזה בחוסר תום-לב וקיים מעשה בית דין, השתק ומניעות שעה שהעניין המשפטי הוכרע זה מכבר ומדובר בשימוש לרעה בהליך המשפטי בניגוד לתקנות סדר הדין האזרחי	27
10.	שיתוף הודעת האחות על-ידי האח בקבוצה המשפחתית - מעשה שנעשה בתום-לב	27
11.	עתירת האם להחליף את האפוטרופה לדין - האפוטרופה לדין פעלה בתום-לב, מתוך ראיית טובת הקטין	28
12.	הליכי הוצאה לפועל למימוש זכות מכוח פסק-דין, ובכלל זה פתיחת תיק ההוצאה לפועל וניהול ההליכים בו, כפופים אף הם לתחולתו של עיקרון תום-הלב ועל רשם ההוצאה לפועל מוטלות החובה והסמכות לבחון האם התנהלו הצדדים בהליכי ההוצאה לפועל בתום-לב	29
13.	התנהלות האיש, למצער החל ממועד חתימת בני הזוג על הסכם הממון, נעדרת תום-לב וחרגה מהנאמנות הנדרשת בין בני זוג במישור הכלכלי. עולה כי האיש עשה כל העולה על רוחו בכספים המשותפים לצדדים	30
14.	החלטת המשיב להפסיק תשלומים שוטפים לצדדים שלישיים, ביחס להלוואות שאין מחלוקת כי הן הלוואות משותפות, היא תמוהה ויש בה כדי ללמד על חוסר תום-לב ועל ניסיון להכניע את המבקשת להסכים להצעות הפשרה שהוא הציע והיא לא קיבלה. מדובר בשימוש לרעה בהליכים משפטיים ובית-המשפט לא יתן לכך יד	31
15.	האיש הפר את חובת תום-הלב בכך שהסתיר מידע מהותי ופעל בניגוד לעקרונות תום-הלב והגילוי המלא והכל בזמן שהאשה נתנה בו את אמונה כי יציג לה את התמונה בכללותה, אך הוא לא עשה כן	32
16.	עסקת המתנה הסתיימה ברישום אולם נקבע כי בנסיבות מסוימות ניתן להורות על ביטול מתנה בשל התנהגות מחפירה גם אם הושלמה ברישום, וזאת מכח דיני תום-הלב	33
17.	התנהלות האב כלפיה האם וכלפי הקטינים בתקופת הנישואין ולאחריה: ביחס לזמני השהות, האם טענה כי האב עמד על חלוקת זמני שהות שווה בחוסר תום-לב, ממניעים טקטיים	34
18.	תביעת אב לביטול חיובו במזונות - האב פועל בחוסר תום-לב ומסתיר מידע מהותי לגבי מצבו הכלכלי	35
19.	חוסר תום-לב הדדי	36
20.	תחולת חוק תרומת ביציות, התש"ע-2010 וחוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996 וניסיון המשיבה לגזור על עניינן של המבקשות	37
21.	המשיבה נמנעת מלקיים החלטות שיפוטיות שניתנו בהליכים שונים בשלושה גלגולים. בנוסף, פעולותיה נגועות בחוסר תום-לב וגם הגשת תביעה זו הינה פעולה שמצופה היה להימנע ממנה	38
22.	תום-לב ואיזון אינטרסים	38

חלק ב': קבוצת היחסים המשפטיים הדנה ביחסים שבין מוכר וקונה של נכסים ובכלל זה נכסי מקרקעין, מיטלטלין ועוד.....	41
שער א': חוק המכר, התשכ"ח-1969.....	41
פרק א': מבוא.....	41
פרק ב': תום-לב - סעיף 6 לחוק המכר.....	43
1. כללי.....	43
2. אין לתת משמעות אחידה ויחידה למונח "תום-הלב".....	46
3. מה בין "תום-הלב" בסעיף 6 לחוק המכר ל"תום-הלב" בסעיף 34 לחוק המכר.....	46
4. תום-הלב וחובת ההגינות.....	46
5. סעיפים 11 עד 17 לחוק המכר, התשכ"ח-1968.....	47
6. ה"ידיעה" על אי-ההתאמה על-פי סעיף 12 לחוק המכר.....	49
7. אי-ההתאמה וחובת הגילוי - דוקטרינת ה"אשם התורם" - סעיף 16 לחוק.....	49
8. ביטול הסכם עקב אי-גילוי עובדות.....	54
9. סעיף 16 לחוק מטיל חובת גילוי על המוכר. בית-משפט הכיר בחובת זהירות מוגברת על מוכר ביחס לקונה בבחינת "יזהר המוכר".....	56
שער ב': חוק המכר זירות, התשל"ג-1973 ויחסי האמונאות.....	57
פרק א': מבוא.....	57
פרק ב': שמירת זכויות.....	61
פרק ג': סיכום.....	63
חלק ג': קבוצת היחסים המשפטיים שבין נותני ומקבלי שירות מאנשי מקצוע.....	65
שער א': יחסי האמונאות - הנאמן - חוק הנאמנות, התשל"ט-1979.....	65
פרק א': מבוא.....	65
פרק ב': מהות הנאמנות - סעיף 1 לחוק.....	75
1. כללי.....	75
2. הגדרתה של נאמנות.....	75
3. חובת אומן קיימת כאשר האמונאי קיבל על עצמו כוח משפטי להשפיע על זכויותיו וחובותיו של הנהנה.....	78
פרק ג': יצירה - סעיף 2 לחוק.....	81
1. כללי.....	81
2. קרן פנסיה - יחסי הקרן - הנאמן מול העמיתים.....	81

3.	שלוש הדרכים ליצירת נאמנות המנויות בחוק הנאמנות, אינן מהוות רשימה סגורה.....	83
4.	נאמנות קונסטרוקטיבית.....	84
5.	חוזה היוצר נאמנות לאחר המוות - אינו בעל תוקף משפטי.....	86
6.	במקרה דנן התקיימו יחסי נאמנות בין התובעת לבין הנתבע - בין מכוח הסכמה שבעל-פה ובין נאמנות משתמעת.....	89
7.	מהו הסעד לו זכאי התובע בעקבות השקעתו בפרויקט נשוא התביעה וביטול העסקה האמורה - פיצויי אמונאות.....	90
8.	האם המניות נרשמו על-שם המשיבה במסגרת מנגנון נאמנות? ...	91
פרק ד': חשבונות ודיווח - סעיף 7 לחוק		93
1.	כללי.....	93
2.	נדחתה בקשת רשות ערעור על החלטה לאשר תביעה ייצוגית נגד חברת פסגות קופות גמל ופנסיה - פסגות מחוייבת כנאמנה של העמיתים וחוסה תחת חובת הדיווח על-פי הוראות סעיף 7 לחוק הנאמנות.....	93
3.	דיני ההתיישנות חלים על יחסי נאמנות.....	94
4.	הטלת אחריות אישית על נאמן.....	95
5.	גביית שכר-טרח והוצאות מתוך כספי נאמנות ללא הרשאה וללא אישור מראש של אסיפת בעלי אג"ח.....	97
6.	מסירת ידיעות נוספות לנהנים היא חובה על הנאמן, חרף הטרדה והזמן שיש להקדיש לכך.....	98
7.	נאמן שהיפר חובותיו על-פי סעיף 7(ב) לחוק.....	98
8.	העלאת טענות בזמן אמת - נדחתה בקשה לקבל את חשבונות הנאמנות.....	99
9.	חובת נאמן למסור דיווחים מסודרים בדבר ניהול כספים.....	100
10.	חובות הנאמן כלפי בעלי היחידות.....	101
11.	מידע הנוגע לשותפות.....	103
12.	חובת הדיווח של הנאמן לנהנים.....	104
13.	נדחתה טענה להפרת חובת הנאמנות של נאמן בטיפול בכספי התובעים.....	108
14.	הנתבע 2 הפר את חובת הנאמנות שלו כנאמן, מקום שלא מסר לתובע מידע על כספי הנאמנות ואף העביר את כספי הנאמנות לנתבע 1 בטרם עת.....	109
15.	מערכת יחסים של נהנה ונאמן, והזכות לקבל את החשבונות.....	113
16.	זכות העיון בפרטי חשבון הנאמנות.....	115
17.	לא ניתן לקבל את הבקשה לתיקון כתב התביעה במתכונתה - הסכם נאמנות.....	116
18.	הזכות לקבלת חשבונות.....	119

19.	הגם שיצחק לורינץ הוא הנהנה משנת 2010 בנאמנות אותה ייסדה סבתו, והמסד הראייתי העלה שהוא ידע כי הנאמנות בה הוא נהנה מתייחסת לקרקעות שבמחלוקת, היתמם יצחק וטען בחקירתו הנגדית שהוא אינו יודע מי הנאמן בנאמנות - בית-המשפט התקשה להאמין בכך. בפרט, משמדובר בנאמנות שנוסדה על-ידי סבתו של יצחק והוראת סעיף 7(ב) לחוק הנאמנות מטילה על הנאמן בנאמנות חובה לתת לנהנים דין וחשבון על ענייני הנאמנות אחת לשנה ובגמר כהונתו, וכן למסור לנהנים ידיעות נוספות לפי דרישתם הסבירה.....120
121	פרק ה': סיכום
	שער ב': יחסי אמונאות בין שולח לשלוח - חוק השליחות,
123	התשכ"ה-1965
123	פרק א': מבוא
125	פרק ב': נאמנות וחובות השלוח - סעיף 8 לחוק
125	1. הדין.....
125	2. כללי.....
127	3. סעיף 8(4) לחוק - ידיעות ומסמכים לרעת השולח.....
127	4. הפרת הסכם שיתוף.....
131	שער ג': תורת האמונאות ויחסי עורך-דין-לקוח
131	פרק א': מבוא
133	פרק ב': מהותה של חובת הנאמנות החלה על עורכי-דין
135	פרק ג': חובת הנאמנות ביחסי סניגור פלילי ולקוח
137	פרק ד': חובת הנאמנות בעין חוק לשכת עורכי-הדין וכללי לשכת עורכי-הדין
137	1. "בנאמנות ובמסירות".....
	2. מה תוכן ה"אמונה" וה"מסירות" בהן חב עורך-דין כלפי לקוחו?.....
139	3. חובת הנאמנות - דוגמאות ותקדימים.....
139	3.1 חובות המוטלות על עורך-דין המחזיק בכספי נאמנות.....
	3.2 למערערים כ"נהנים" נתונה זכות העקיבה אחר תחלופו החפצי של נכס הנאמנות.....
142	3.3 עורך-דין התרשל בייצוג, בכך שעיקב העברת כספים מחשבון הנאמנות אל חשבון הפרוייקט.....
144	3.4 חובת הנתבע כעורך-דין מתחזקות שבעתיים נוכח היותו נאמן לכספים.....
145	3.5 עורך-דין לא שמר על נכסי הנאמנות, ולא מילא את תפקידו "באמונה ושקידה" כפי שנאמן סביר היה נוהג באותן הנסיבות.....
148	3.6 גניבת כספי נאמנות.....

3.7 עורך-דין ששימש ככונס נכסים ישלם פיצויים בסך 306,559 ש"ח בגין משיכת הוצאות שלא כדין	150
3.8 האם הפרו הנתבעים את חובת הנאמנות המוטלת עליהם והאם התנהלות זו אכן גרמה לתובעת נזק כספי?	152
3.9 פתיחת חשבון נאמנות בבנק	155
3.10 מעילת עורך-דין בכספי התמורה שהופקדו אצלו בנאמנות	157
3.11 המחאה שנמשכה מחשבון נאמנות	158
3.12 התנהלות הנתבע פגעה באופן אנוש באמון הציבור במוסד הנאמנות	160
3.13 נדחתה טענה להפרת חובת הנאמנות של הנתבעת	163
3.14 שכר-טרחה המעוכב בחשבון נאמנות	165
3.15 האם הנתבע התרשל והפר את חובת הזהירות והנאמנות המוטלת עליו כלפי התובעת?	167
3.16 עיכוב הכספים בחשבון התובע	168
3.17 חובת הזהירות של עורך-דין כלפי לקוחו	169
3.18 נדחתה תביעת צד להסכם שותפות נגד עורך-הדין שערך את ההסכם בטענה כי זה הפר כלפיו את חובת הנאמנות	173
3.19 האחריות לעריכת הסכם שכר-טרחה מוטלת על עורך-הדין, ואולם היעדרו של הסכם כאמור אין משמעותו היעדר זכאות לשכר-טרחה ראוי	175
3.20 הנתבע הפר את חובת הנאמנות שלו כלפי לקוחו ועליו להחזיר את הסכום שהתקבל לידי התובע	177
3.21 סכומים אשר הופקדו אצל עורך-דין בנאמנות	179
פרק ה': איסור על ניגוד עניינים	181
1. כללי	181
2. כלל 14 לכללי האתיקה	182
3. היתרים לטיפול על-אף ניגוד עניינים	184
4. כלל 16 לכללי האתיקה	185
5. כלל 11 לכללי האתיקה	185
6. כלל 15 לכללי האתיקה	186
פרק ו': אמונאות - חובת אמון בהלכה הפסוקה	187
1. הנתבע הפר את יחסי אמון כעו"ד ואיש אמונו של התובע כמשקיע. הוא שלט בכספים וניתן לראות במציאות שנוצרה "כוח כפיפות" כיוצר יחסי אמונאות	187
2. חובות אמון במערכת יחסיהם כעו"ד ולקוח, חובות אותן הפר	188
3. לא נמצא כי חובת האמונים שחב המשיב 3 כלפי המנוחה הופרה באופן המחייב את ביטול העסקה	188

4. עורך-דין חב חובת אמון כלפי לקוחו. הוא משמש כ"אמונאי" של הלקוח.....	189
5. שאלת המידע שנמסר ובמקורות החובה למוסרו.....	190
פרק ז': סיכום - אבני דרך לחובות עורך-הדין.....	193
1. אינטרס הלקוח בראש מעייניו.....	193
2. חובת הגילוי והנאמנות.....	193
3. הכרת החוקים הבסיסיים והפסיקה.....	193
4. פניה לעורך-דין מומחה בתחום.....	193
5. מצג מכללא בדבר כישורי עורך-הדין לטפל בעניינו של הלקוח.....	194
6. עמידה בלוח זמנים.....	194
7. הכנת תביעה בהתאם לסדרי הדין.....	194
8. בדיקת מסמכים וזכויות הצדדים ומתן הסברים ללקוח.....	194
פרק ח': המפרק - מהפיכת השקיפות - שקיפות ופיקוח.....	197
1. בעל התפקיד כצד להליך.....	197
2. בקשות לפסיקת שכר-טרחא סופי לבעלי התפקיד.....	198
3. זכות למידע מאמונאים - מידע פרטי - ככלל על אמונאים, לרבות בעל תפקיד כמפרק חברה, למסור כל מידע רלבנטי שעמד בבסיס קבלת ההחלטות בביצוע תפקידו.....	199
פרק ט': נושא - פסיקת שכר-טרחא.....	203
פרק י': יחסי הגומלין בין חובת הגילוי ומסירת מידע וטענת חיסיון.....	207
1. האמונאי וחובת הגילוי ואיסור ניגוד עניינים.....	207
2. על חובת הסודיות.....	207
פרק ח': סיכום.....	211
חלק ד': קבוצת היחסים המשפטיים מכוח חוזים לסוגיהם כגון חוזים בנקאיים, חוזי יחס, חוזי הפצה ועוד.....	213
שער א': כללי.....	213
פרק א': על האמונות ודיני החוזים.....	213
פרק ב': על תום-הלב בדיני החוזים.....	215
שער ב': דיני חוזים, "חוזה יחס" ותורת האמונות.....	219
פרק א': חוזה יחס.....	219
1. אפיונה של התקשרות כ"חוזה יחס".....	219
1.2 דין השפעה הבלתי-הוגנת - טיבו ותכליתו.....	221
1.3 השפעה בלתי-הוגנת - העברת נטל במקרה של יחסי אמון או תלות.....	222
2. פרשנות "חוזה יחס".....	223
3. חוזי עבודה.....	224
4. בתי אבות - התקשרות.....	224

5.	תמצית ההלכה הפסוקה.....	225
5.1	פרשנותו של חוזה היחס, בפרט בכל הנוגע לשינוי הנסיבות שחל	
225	עקב המשבר העולמי בשנת 2008.....	225
5.2	עקרונות פרשניים עשויים להיות מיושמים באופן שונה בהינתן	
226	סוג החוזה ונסיבות כריתתו.....	226
5.3	טיבן ומהותן של ההתקשרויות בין העירייה לעורכי-הדין....	227
5.4	שאלת פרשנות הסכם שכר-הטרה - במקרים שבהם "כפות	
228	המאזניים מעוינות", יש לפרש את ההסכם לרעת מנסחו.....	228
5.5	האם ההוראה בדבר התשלומים בהם חייב הדייר בבית האבות	
229	הסיעודי היא תנאי מקפח.....	229
5.6	תוכן ההתחייבות שהמדינה לקחה על עצמה, אם בכלל, בגדרו של	
229	הסדר החליפין.....	229
פרק ב': חוזה סגור	231	
1.	הגדרה.....	231
2.	פרשנות ה"חוזה הסגור" - הגישות השונות והאבחנה בין "חוזה יחס"	
231	לבין "חוזה סגור".....	231
2.1	"רמת הפירוט של החיובים והזכויות" - גישת כב' השופט	
231	שטיין.....	231
2.2	יש להיצמד ללשון החוזה - גישת כב' השופט גרוסקופף.....	233
פרק ג': הסדרים כופים או מרשים או מעורבים	235	
1.	כללי.....	235
2.	הסדרים כופים.....	235
3.	הסדרים מרשים.....	235
4.	הסדרים מעורבים.....	236
פרק ד': החוזה הבנקאי	237	
1.	מבוא.....	237
2.	דרישות מוגברות של תום-לב וחובת אמון.....	237
3.	חובת תום-הלב וחובת הגילוי.....	238
4.	חובת הגילוי.....	239
5.	היקפן של חובות האמון.....	241
6.	היקפה של חובת הזהירות והנאמנות.....	242
7.	הבנק כנאמן.....	242
8.	יישום נכון של חובות הנאמנות תוך שמירה גם על אינטרס	
243	הבנק.....	243
9.	החוזה הבנקאי.....	244
9.1	המאפיינים של החוזה הבנקאי.....	244
9.1.1	מערכות הדינים החלות על ההסכם הבנקאי.....	244
9.1.2	מאפיינים מיוחדים.....	245
9.1.3	תום-לב, ללא הטעיה וחובת גילוי.....	245

9.1.4	הבטחת שירות ללקוח - עוצמת הבנק	245
9.1.5	חובות הבנק כלפי הלקוח	245
9.1.6	מחדל מלתת חשבון מלא או מחדל מלדאוג לרשומות מלאות	246
9.1.7	סיכום	247
9.2	פרשנותו של החוזה הבנקאי	248
9.2.1	פרשנות של חוזה	248
9.2.2	ייחודו של החוזה הבנקאי כמשליך גם על פרשנותו	248
9.2.3	סיכום	250
251	פרק ה': חוזים - יחסי אמונאות וההלכה פסוקה	
1.	משטר הסעדים החוזי והנזיקי מתחשב בלגיטימית הבסיסית של התנהלות מתוך חירות וקידום אינטרסים עצמיים. לפיכך, התרופות בגין הפרת חיובים חוזיים ונזיקיים הן מאוזנות ומידתיות, וכפופות לסיבתיות דווקנית, צמצום החבות לנזק הצפוי במועד ההפרה וניכוי בגין אשם תורם. לעומת-זאת, משטר הסעדים בדיני אמונאות הוא חמור ונוטה לחובת האמונאי ולטובת הזכאי; כנגזרת נורמטיבית של כפיפותו המוחלטת של האמונאי לאינטרס של הזכאי, ושל חומרתן של חובות אמון והפרתן.	251
2.	כאשר נתון לגוף כוח כה רב להשפיע על גורלו של אחר, הרי שמצופה ממנו לפעול באחריות, לשוות לנגד עיניו את האינטרס של האחר ולהישמר מלנצל לרעה את הכוח שבידיו. למעשה, מצב שכזה מקים "חובת אמון" של בעל הכוח כלפי האחר.	251
3.	האם הנתבעים הפרו את ההסכם בכך שלא מסרו נתונים ומסמכים?	251
4.	האם הנתבעים קיימו את חובותיהם כלפי התובעת?	252
5.	הנתבעות הפרו את התחייבויותיהן כלפי התובעים	253
6.	הפרו את חובת הנאמנות שמוטלת עליהן כמפיץ בלעדי	254
255	פרק ו': תמצית ההלכה - יחסי בנק-לקוח	
1.	חרף הניסיון להעטות על המקרה חזות של מחלוקת משפטית, הרי שממצאיו העובדתיים של בית-המשפט מכתיבים במקרה דנן גם את המסקנות המשפטיות המתחייבות מן המקרה, ובראשן אי-הצלחת המערערות לקעקע את מעמדו של הבנק כאוחז כשורה בשיקים.	255
2.	התקבלה טענת הבנק, שסירובו לקבל את הצעת המערערת לסילוק החוב אינו מלמד על פגם כלשהו בתום-ליבו של הבנק.	256
3.	התיעוד בנסיבות דנן - עת מדובר פקדון בסכום גבוה לטווח ארוך עם עלות שבירה גבוהה מאוד - הוא חלק מחובת הגילוי של הבנק, וחובת הגילוי היא חלק מחובת הנאמנות ומחובת תום-הלב של הבנק ביחסים בינו לבין לקוחותיו.	256

4. בקשה לפטור את המבקשת מתשלום האגרה - טענת הבנק כאילו הוא אינו מודע למצבה הכלכלי, היא טענה מיתממת וחסרת תוס-לב 257
5. השארת החוב עד לסיום הסכסוך בין בני הזוג, שדומה כי עתיד להתארך, היה מנפח את החוב מאוד, והיתה מועלית טענה על-ידי הנתבעים בדבר חוסר תוס-לב של הבנק "שנתן לחוב לצמוח" 259
6. יישום שונה של בדיקת תוס-ליבו של הבנק במקרים השונים 259
7. הוספת ראיות באיחור - הבנק המסחרי שהוא הנושה אינו קשור לבנק למשכנתאות, הרלוונטי למסמכים שמבוקש להגישם. טענה זו, שלא נסתר לאורך כל ההליך על-ידי המשיבים, שוללת את הטענה לחוסר תוס-לב של הבנק הנושה 260
8. בקשות כפירה בסמכות - חוסר תוס-לב של הבנק, ושיהוי מאיין 261
9. לא נמצא כי הבנק נהג בחוסר תוס-לב או בחוסר שקיפות. הבנק נקלע למצב שבו רוכשי הדירות פונים אליו שוב ושוב ומטיחים בו האשמות מרומזות פחות ויותר לאחירותו באשר להתנהלות החברה 262
10. תמונה טענת אס.סי.אר להתנהלות חסרת תוס-לב מצד הבנק, שעה שכפי שהתברר במהלך ניהול ההליך, אס.סי.אר היא זו שהתנהלה לכאורה באופן שאינו תקין, כאשר לא העבירה את מלוא התמורה בגין הדירות לחשבון הליווי של הפרויקט 264
11. האם התנהלות חסרת תוס-הלב של הבנק מהווה הפרה של חובת הזהירות והנאמנות כלפי לקוח? 264
12. המשיבה היא זו שצריכה לסתור את החזקה; להוכיח כי הבנק אינו אוחד כשורה, ובין היתר המשיבה היא זו שהיתה צריכה להוכיח את חוסר תוס-הלב של הבנק 265

חלק ה': קבוצת יחסים משפטיים שנוצרת בתוך מסגרות

עסקיות כגון חברות פרטיות וציבוריות 267

שער א': נושאי משרה בתאגיד 267

פרק א': מבוא 267

פרק ב': מעמדה של חובת האמונים מול חובת תוס-הלב 269

פרק ג': חובות בעל שליטה - חובת הגינות וחובת תוס-הלב 271

פרק ד': חובות נושאי משרה - חובת אמונים - ניצול הזדמנות 273

עסקית 273

1. כללי 273

2. מקור העילה המשפטית לטענה בדבר ניצול הזדמנות עסקית של 276

3. טיבו של ההסכם המוצע - ההסכם בא אגב ערעור על פסק-הדין, שבגדרו נטען להפרת חובת אמון 277

4. האם הזדמנות עסקית היא הזדמנות "של החברה"? 278

5. חובות האמונים של נושא משרה, ובפרט איסור על נושא משרה להתחרות עם עסקי החברה ולנצל את הזדמנויותיה העסקיות, וכן חובת ההגינות של בעל השליטה בחברה.....	279
6. נושאי המשרה וחברי הדירקטוריון בתוכם, חבים חובת נאמנות לחברה, שמשמעותה חובה לפעול לטובת החברה, חבים חובת זהירות לחברה, שמשמעה החובה לפעול במיומנות סבירה, חייבים לפעול בהגינות ולעיתים חייבים גם בחובות כלפי צדדים שלישיים.....	281
7. האם נוכח החשיפה של המנהל להזדמנות העסקית של החברה, הוא מנוע מלנצל לענייניו האישיים בהמשך, לאחר שהפסיק את עבודתו בה?.....	282
8. הנתבע הפר את התחייבויותיו על-פי הסכם המייסדים ואת חובות האמון.....	283
9. חובת האמונים שחלה על נושא המשרה בחברה מחוץ לגדרי החברה.....	284
10. כלל שיקול-הדעת העסקי והתנהלות נושאי משרה שבמחדל.....	285
11. שחרור הבטוחות שלא כדין.....	286
12. המערער פעל בניגוד עניינים העולה כדי הפרת אמונים בתאגיד.....	287
13. ההפרה בגינה הוטל על בזק העיצום הכספי היא תולדה של מדיניות מכוונת שהותוותה על-ידי נושאי המשרה בבזק. משכך, חייבים נושאי המשרה לפצות את בזק בגין חסרון הכיס שנגרם לה.....	287
14. הפרה של חובת האמון ברמה הבסיסית ביותר שלה - פעולה לטובת הנהנה, קרי - פעולה של נושא המשרה לטובת התאגיד.....	288
15. החובה המרכזית המוטלת על נושא משרה בחברה היא לפעול אך ורק למען החברה ולקידום תכליות החברה.....	289
16. קבוצה מצומצמת של אמונאים פעלה כדי למוטט את עמודי התווך של מערכת היחסים בין השותפות, נושאי המשרה שלה, השותפים ובעלי יחידות ההשתתפות.....	290
17. הפרת חובות האמון כלפי החברה.....	291
18. הפרה של חובת האמונים.....	292
19. החובה למסירת מידע בין שותפים.....	293

20. עקרונותיו של כלל שיקול-הדעת העסקי חלחלו למשפט הישראלי, וכי הכלל יוצר לטובת הנתבע חזקה הניתנת לסתירה. תובע הטוען כי נושאי המשרה הפרו את חובת הזהירות המוטלת עליהם, נושא בנטל הראשוני לסתור את "חזקת התקינות" המוקנית להם מתוקף כלל שיקול-הדעת העסקי: עליו להראות כי ההחלטה התקבלה בחוסר תום-לב סובייקטיבי, מתוך ניגוד עניינים, או שההחלטה שהתקבלה היתה בלתי-"מיודעת". ככל שלא יעלה בידי התובע לעשות כן, יוסיפו נושאי המשרה ליהנות מהחזקה כי ההחלטה שקיבלו היתה סבירה, והתביעה נגדם "תיחסם".....294	
21. האיסור על ניצול הזדמנות עסקית של החברה294	
22. סעיף 254(א) לחוק החברות קובע את העיקרון לפיו נושא המשרה חב חובת אמונים לחברה וכי עליו לפעול "לטובת החברה", קרי לא להעדיף את טובתו האישית על פני טובתה של החברה. פסקאות המשנה של סעיף 254(א) כוללות הוראות פרטניות שהן בבחינת מופעים פרטיים של האופן שבו נדרש נושא המשרה לפעול בהתאם לחובת האמון שהוא חב כלפי החברה.....298	
23. המחוקק הטיל על נושא משרה בחברה חובה בסיסית לנהוג בתום-לב ולפעול לטובתה של החברה, וזאת כך שנושא המשרה מחוייב בראש ובראשונה לאינטרסים של החברה ולטובתה, אותם עליו להעדיף גם על פני טובתו האישית.....298	
24. חובת האמונים נועדה למנוע ניצול כוחו של הדירקטור לטובתו שלו298	
25. מקור העילה המשפטית לטענה בדבר ניצול הזדמנות עסקית של החברה הוא בחובת האמונים המוטלת על נושאי משרה. חובה זו קבועה בסעיף 254 לחוק החברות299	
26. חובת האמונאי ותום-לב.....299	
27. הרב ברויאר הוא בגדר "אמונאי" ומוטלות עליו חובות אמון הדוקות באשר להתנהלותו כלפי העמותה300	
28. עיון בהוראות החוק העוסקות בחובת האמונים, מלמד כי רציונאליים שונים משמשים בהן בערבוביה, ואין לומר כי עיגונה של חובת האמונים מבוסס כל כולו על מי מהם. מרבית האיסורים המפורטים בסעיף 254 לחוק (שניתן לראותו כעוגן המרכזי של חובת האמונים בחוק), מתיישבים עם התכלית הכלכלית שנועדה למנוע מנושא המשרה להעדיף את האינטרס שלו על פני קידום ענייניה של החברה ובעלי מניותיה.....302	
פרק ה': תרופות - סעיף 256 לחוק החברות305	
פרק ו': עסקאות עם בעלי עניין.....309	
פרק ז': חובת הגילוי - סעיף 269 לחוק החברות313	

פרק ח': עסקאות הטעונות אישורים מיוחדים - עסקה לא חריגה - עסקה חריגה - סעיפים 270-272 לחוק החברות.....	315
פרק ט': סעיף 270(5) לחוק החברות.....	319
פרק י': עסקה עם דירקטור באשר לתנאי כהונתו והעסקתו - סעיף 273 לחוק החברות.....	329
פרק י"א: הצעה פרטית סעיף 274 לחוק החברות.....	331
שער ב': בעל שליטה - חובת אמון - עסקאות עם בעל שליטה.....	333
פרק א': עסקה עם בעל שליטה - סעיף 275 לחוק החברות.....	333
פרק ב': בעלי שליטה - עסקאות - תמצית ההלכה הפסוקה.....	339
שער ג': חובות בעלי מניות.....	343
פרק א': מבוא.....	343
פרק ב': גילוי עניין אישי - סעיף 276 לחוק החברות.....	345
פרק ג': חובות האמון של בעלי מניות - ההלכה הפסוקה.....	349
1. גיוסי ההון קיפחו את בעלי המניות - טענות להפרת חובות אמון של המשיבים והפרת חובת זהירות.....	349
2. זכויותיה של התובעת במניות הנתבע בחברה שהקים בתקופת נישואי הצדדים.....	349
3. סעיף 192(א) לחוק החברות מטיל חובה על בעל מניות לנהוג בתום-לב ובדרך מקובלת בהפעלת זכויותיו ובמילוי חובותיו, ולהימנע מניצול לרעה של כוחו בחברה. החובה חלה הן ביחס לחברה והן ביחס לשאר בעלי המניות. תוכן החובה לנהוג בתום-לב ובדרך מקובלת לא הוגדר בחוק ועל בית-המשפט ליצוק בו משמעות.....	350
שער ד': התביעה הנגזרת - עילת תביעה נגד נושא משרה שהיפר חובות אמון ואחרות.....	351
פרק א': מבוא.....	351
פרק ב': הזכאים להגיש את התביעה.....	353
פרק ג': מה בין תביעה נגזרת לתביעה אישית.....	355
פרק ד': הוכחת הפרת זכות.....	357
פרק ה': התנאים לצורך הגשת תביעה נגזרת - סיכום.....	359
פרק ו': נטל ההוכחה.....	361
פרק ז': הכרעה בין תובעים פוטנציאליים.....	363
1. הכלל - עדיפות למבקש הראשון בזמן.....	363
2. סטיה מן הכלל.....	363
2.1 הכלל.....	363
2.2 מבחן המענה הפורמלי.....	363
2.3 איכות הבקשה.....	363

3.	השוואה בין העדיפות בתובענה הנגזרת לבין התובענה הייצוגית.....	364
4.	הנימוקים המהותיים להעדפת המבקש הראשון.....	365
5.	קביעת הכלל של "הראשון קודם" לאור סוג הבקשה שהוגשה.....	366
6.	איכות הבקשה כמבחן להעדפת המבקש האחרון.....	367
חלק ו': קבוצת היחסים המשפטיים שבין הרשות הציבורית והאזרח בסוגיות שונות כגון דיני המכרזים ועוד.....		
369	שער א': כללי.....	369
369	פרק א': מבוא.....	369
371	פרק ב': התנהלות בלתי-ראויה של הרשות הציבורית.....	371
371	1. כללי.....	371
371	2. הכלל בדבר איסור על ניגוד עניינים.....	371
374	3. מהותו של חוסר תום-הלב בדרך פעולת רשויות ציבוריות.....	374
377	שער ב': הרשות המקומית.....	377
377	פרק א': נורמות ההתנהלות הנדרשות מן הרשות המקומית.....	377
379	פרק ב': ההבטחה השלטונית-מינהלית.....	379
379	1. כללי.....	379
379	2. צידוק חוקי להשתחרר מההבטחה.....	379
382	3. השתק שבהבטחה.....	382
382	4. התערבות בית-משפט זה בענייני כוח-אדם בגופים היררכיים.....	382
383	5. הבטחה שלטונית ואינטרס הציפיה.....	383
385	פרק ג': עקרונות יסוד בדיני מכרזים.....	385
385	1. הגינות.....	385
385	2. ידע ומומחיות מיוחדים - "יחסי אמון מיוחדים".....	385
386	3. תחרות בתנאים שווים.....	386
389	4. התנהלות תקינה.....	389
392	5. עקרון השקיפות.....	392
394	6. צדק חלוקתי.....	394
394	7. תום-לב.....	394
חלק ז': חובת הגילוי - עיון במסמכים - גילויים - מסירת מידע והסעד של מתן חשבונות בהלכה הפסוקה.....		
397	שער א': כללי.....	397
397	פרק א': מבוא.....	397
399	פרק ב': החסמים בפני חובת הגילוי.....	399
399	1. כללי.....	399
399	2. החיסיון.....	399

2.1 כללי	399
2.2 סוגי החסיונות	403
2.3 חסיון מוחלט וחסיון יחסי	404
2.4 מסירת מידע היא אחת מחובותיו של הנאמן כלפי הנהנה בכל מערכת של יחסי אמון או אמונאות	406
2.5 סיכום	407
3. חובת הסודיות - סודות מסחריים	408
3.1 כללי	408
3.2 איזון בין זכות הגילוי והעיון של המבקשת לבין הנזק הפוטנציאלי שעלול גילוי המסמכים לגרום למשיבה	409
3.3 קיים חשש לפגיעה ביחסי החוץ של ישראל	410
3.4 המבקש לא הצביע על שינוי נסיבות שמצדיק לשנות מהחלטת הגילוי	412
3.5 רק במקרים מיוחדים וחריגים יוכר חסיון על מסמך, וזאת כאשר הדבר מותנה בקיומו של ערך בעל משקל המצדיק גריעה מחובת הגילוי והעיון	417
3.6 נדחה ערעורה של חברת "נספרסו" - סרטוני הפרסומת שהציגה חברה מתחרה כפרודיה לקמפיין הפרסומי שלה בה מכבד השחקן ג'ורג' קלוני אינם מפריים את זכויות היוצרים שלה	419
3.7 בג"צ קיבל עתירה שהגישה עובדת על ההחלטה כי עליה להמציא למומחה מטעם מעסיקה את רישומיהן של הפסיכולוגיות שטיפלו בה - הרישומים אינם רלוונטיים לאומדן מצבה הנפשי	422
3.8 המטרות השונות העומדות בבסיס המערכות בדני הקניין הרוחני	423
3.9 בית-משפט העליון דחה את ערעורם של הארגונים "עמק שווה" ו"יש דין" לקבלת שמותיהם של ארכיאולוגים שמבצעים מחקרים באזור איו"ש	428
3.10 התקבל ערעור של תושבת ירוחם על החלטת בית-משפט המחוזי לדחות ערעור שהגישה על החלטת הממונה על חופש המידע בעירייה לקבל פרוטוקולים של ישיבות עדת המכרזים	434
3.11 הליכי הגילוי מסמכים המעידים על פיתוח עצמאי של המוצר וכן על הליך ההתקשרות להזמנתו מהיצרן	435
3.12 הבקשות בעניין גילוי המסמכים, הן מצד המדינה והן מצד המוסדות, אינן מגלות הצדקה להתערבות	436
3.13 המשיבים הרימו את הנטל הנדרש להראות כי בקשת האישור נתמכת בתשתית ראייתית ראשונית	439
3.14 איזון בין הכלל הדיוני בדבר "משחק בקלפים פתוחים" על-ידי גילוי מוקדם של המסמכים הרלוונטיים למחלוקת, לבין הצורך למנוע "מסע דיג" פסול של אחד הצדדים להליך	441

3.15	סמכות בית-הדין לעבודה - גזל מסחרי	442
3.16	מחלוקת עובדתית משותפת - חפיפה מסויימת גם בנזקים	
444	שנתבעו בשני ההליכים	
3.17	ניצול לרעה של מעמדה של אסם כבעלת מונופולין בענף	
446	הפיתיים	
3.18	סמכות הבורר	450
3.19	נדחה ערעורה של התנועה למען איכות השלטון בישראל על פסק-דין במסגרתו נדחתה בקשתה לחשוף לידיה דוחות ביקורת סופיים שערך הפיקוח על הבנקים	453
3.20	אין לאפשר גילוי מסמכים מקום שבו לא הועמדה תשתית ראייתית ראשונית	455
3.21	סודות מסחריים - בית-הדין האזורי והארצי	460
3.22	סודות מסחריים - בית-משפט מחוזי	470
495	שער ב': מתן חשבונות	
495	פרק א': מבוא	
497	פרק ב': יחסי אמונאות והסעד של מתן חשבונות	
1.	האם יש להתיר לתובע לתקן את כתב התביעה באופן המבוקש?	497
2.	מבחן הזכות לקבלת חשבונות	498
3.	מתן חשבונות	498
4.	יחסי אמונאות בין שותפים	499
5.	הבסיס הרעיוני של הסעד של מתן חשבונות הוא סוג של מערכת יחסים מיוחדת בין הצדדים, שבבסיסה סוג של יחסי אמון ביניהם המחייבים צד אחד בתשלום על-סמך נתונים שאינם ידועים לצד האחר	501
503	פרק ג': גילוי ועיון בהלכה הפסוקה	
1.	לא ניתן לבסס את התביעה על דיני האמונאות. זאת משלא ניתן לומר על המשקיעים בקרן - שהם גופים עסקיים מובהקים - כי השקעתם מבוססת על יחסי אמון אישיים מיוחדים כלשהם	503
2.	זכות העיון במסמכים מכוח דיני האמונאות	503
3.	חובת הגילוי	504
	חלק ח': דוגמאות יחסי אמונאות בתחומי משפט שונים	505
1.	כאשר מדובר בהעברת פעילות ניהול תיקי השקעות לפי חוק הייעוץ יש לתת את הדעת לכך שבין הלקוחות לבין בעל רישיון מנהל תיקי השקעות לפי חוק הייעוץ קיימים יחסי אמון	505
2.	חווה שיווק	505
3.	יחסי קרן פנסיה ומבוטח	508

3.1	האיזון בין ההגנה על קרן פנסיה אל מול זכות הקיזוז	508
3.2	לנוכח ההגנה המיוחדת שהעניק המחוקק לכספי התגמולים והתכלית הסוציאלית העומדת בבסיסה, על פנייתו של הגוף המוסדי למימוש כספי התגמולים להיעשות כמוצא אחרון, ועליו למצות תחילה את האפיקים האחרים העומדים לרשותו לצורך היפרעות מהחייב	509
3.3	על קרן הפנסיה לנהוג כ"נאמן מיומן"	509
4	הסכם גירושין - יחסי אמונאות בין הצדדים לגבי מניות החברה	511
5	שותפות	512
5.1	מדובר במערכת יחסים מיוחדת בין הצדדים, המחייבת סעד של מתן חשבונות	512
5.2	שותף המפר את החובה להשתמש בנכסי השותפות לצורכי השותפות הוא בגדר מפר חובת אמון, וכל רווח שהוא מפיק עקב כך שייך לשותפות	512
6	מתווך	513
7	יחסי עובד-מעביד	515
8	זכויות במקרקעין	517
8.1	מה תוכן היחסים החוזיים, אם בכלל, בין הצדדים דנא, והאם מכוח הסכמות שונות בין הצדדים לאורך השנים, רכשו התובעים זכויות במקרקעין שבמחלוקת?	517
8.2	על מארגנת קבוצת רכישה מוטלות חובות אמון כלפי חברי הקבוצה והחובה לגילוי מידע רלוונטי מהותי לחברי הקבוצה	518
8.3	כל צד טען כלפי הצד השני שהוא הפר את ההסכם	519
8.4	"אמונאים" - חובת גילוי מלאה ונרחבת	519
8.5	לא קיימה את חובתה כלפי התובעים; מכוח מעמדה כנציגה ו"אמונאית" של הרוכשים	520
8.6	אמונאי המסב נזק לנהנה, אגב הפרת החובה כלפיו, חייב לפצותו על הנזק שנגרם לו עקב ההפרה	521
8.7	נכסים נטושים	522
9	זכות העקיבה	524
10	כספים קואליציוניים - שוחד	525
10.1	כספים קואליציוניים שהוקצו כנגד טובות הנאה אישיות	525
10.2	חובת האמונאי לפעול אך ורק לטובת שולחו. רווח שהופק כתוצאה מהפרת חובת האמון יש להשיב לאדם כלפיו חב המפר את חובת האמון	527
10.3	כאשר עובד עושה שימוש שלא כדין במידע סודי שנגלה לו במסגרת עבודתו, מדובר בהפרת חובת אמון המזכה את המעביד בהשבת הרווחים שהפיק העובד ממסירת המידע	527

10.4 זכאות מכוח דיני האמונאות לסעד של שלילת כל רווח, או טובת הנאה, שצמחה לכל אחד מהנתבעים בקשר עם הפרת חובות האמון כלפיה	528
11. תובענה ייצוגית	530
11.1 נטלה לכיסה תקציבים אשר מכח "סל הבריאות" היו מיועדים לרכישת מכשירי שמיעה עבור מבוטחיה, ועשתה בהם שימוש למטרות אחרות תוך שגרמה חסרון כיס למבוטחיה כבדי השמיעה	530
11.2 הנאמן צריך לפעול לטובת הנהנה, ובעשותו כן הוא זכאי לתשלום ההוצאות	531